

Zgodovina slovenskega čebelarstva

PRVO SLOVENSKO ČEBELARSKO DRUŠTVO

ODLOMEK

PAVEL ZALETEL

Lega nekega kraja, manjšega ali večjega območja ali države je tisti odločilni naravni dejavnik, ki daje kraju ali območju njegove temeljne naravne značilnosti, ki še kako vplivajo na življenje in delo tamkajšnjih ljudi.

Alpe – najvišje, najlepše in najbolj preučene evropsko gorovje, so domala na vseh straneh obdane z nižjim pogorjem in ravninami. V Sloveniji leži med alpskim svetom na severu in kraškim svetom na jugu ter Škofjeloško-polhograjskim hribovjem in Posavskim hribovjem obširna Ljubljanska kotlina. Osameli hribovi in višje hribovje pa jo delijo na več delov. Najvišja, več kot 500 m visoka Radovljiško-blejska kotlina je še v okviru alpskega sveta. Njen zahodni del, Blejski kot, je zelo razgiban, vzhodni del pa se razširi v Radovljiško ravnino ali, kakor ji pravijo ljudje, v DEŽELO.

Prebivalci vasi v Deželi so bili podložniki različnih gospodstev. Velikosti zemljiških posesti so bile od cele hube do desetine hube. Veliko je bilo kajž in gostačev. Vse to kaže, da je bila zemljiška posest zelo razdrobljena. Le redko so bili lastniki dveh ali več hub. Deželani so se že od nekdaj ukvarjali s kmetijstvom,

živinorejo, vozarstvom in čebelarstvom. Med so uporabljali kot sladilo, iz čebeljega voska pa so izdelovali sveče. V tem delu države se je razvil poseben način čebelarjenja, najnaprednejši v Evropi, zlasti ob koncu 17. in v začetku 18. stoletja. Kakor drugod po slovenskem ozemlju je bilo čebelarstvo tudi med Gorenjci zelo razširjeno in priljubljeno. Oblikovanost ozemlja in ostro podnebje pa sta med drugim zahtevala posebno čebelarjenje. Kmet je vedel, da za obilen pridelek sadja in številnih poljščin nujno potrebuje čebele. Ker v Deželi skoraj ni kraja, kjer bi čebele lahko vse leto brale medicino, so jih že od nekdaj prenašali, in če je bilo potrebno, celo prevažali. Posebno so bili znani prevozi na ajdo in hojo. Kadar je ajda dobro medila in so jo čebele temeljito oprášile, je imel kmet jeseni obilen pridelek in na njegovi mizi so bili pogosto ajdovi žganci in medeni štruklji. Največ sladkega pridelka je dajala prav ajda. Če so hoteli čebelarji pridelati veliko ajdovega medu, so morali do bere razviti močne čebelje družine. Pojavilo se je tudi vprašanje, kako povečati prostornino panja. Rešili so ga z nakladami, podkladami in prikladami h kranjčiču. Če je bilo potrebno, so torej že tedaj uporabljali neke vrste nakladni panj. Ko je Janša začel poučevati čebelarstvo na Dunaju, je tja prenesel znanje gorenjskih čebelarjev, obogateno s svojimi spoznanji, izkušnjami in dosežki. Način čebelarstva, kakršnega je na Dunaj prenesel Janša, je bil pravzaprav na Kranjskem v navadi.

Ne trdimo, da je "Janšev" panj boljši kot panj s premičnim satjem, to gotovo ni, vendar je bil v marsičem edini tekmeč Langstrotovemu panju. Verjetno je zlaganje v čebelnjakih primernejše za prezimovanje čebel v hladnem podnebju, pa tudi prevažati ga je brez dvoma lažje.

Janša je čebelaril v kranjskem panju, ki so

Slika z ovitka knjižice Janeza Meterca "Sveti Lovrenc nad Zabreznico". Predstavlja pogled z Blejskega gradu na Deželo, gre pa za neznanega avtorja – olje iz leta 1775.

ga naši čebelarji preizkušali že več stoletij. Kakor je bil kranjski panj novost za Dunajčane, ki so zvečine čebelarili v košnicah, tako je bilo zanje novo tudi prevažanje čebel na ajdovo pašo.

Janševo delo, predvsem pa njegova spisa zgovorno pričajo, da je bil v svojem čebelar-skem znanju daleč pred svojimi stanovskimi sodobniki, čebelarji s kranjiči pa daleč pred drugimi čebelarji.

Ce vsemu temu dodamo še vpliv, ki ga je v tem obdobju imel s svojim poučevanjem Peter Pavel Glavar v Komendi pri Kamniku, nam postane pri organiziranju gorenjskih čebelarjev marsikaj še bolj razumljivo. Že med svojim službovanjem v Komendi – to je od 1744 do 1766 – je med drugim širil zamisel o vaških čebelarških zadrugah. Še bolj se je za to ogreval na Lanšprežu, kamor se je preselil iz Komende. Trdil je, da posameznik – čebelar – lahko le v zadrugi doseže tiste cilje, ki jih sam ne bi zmoget, zmogli pa jih tudi ne bi čebelarji vasi ali soseske, če ne bi bili združeni v zadruge. Tudi številni čebelarji iz Dežele so pri Glavarju iskali nasvet in pomoč. Vse to ter vpliv Glavarjevega poučevanja čebelarjev je pripomoglo k ustanovitvi našega prvega čebelarskega društva. Leta 1781 so namreč čebelarji, povečini iz radovljiške, blejske in kamenske gosposke, ustanovili "družbo", imenovano čebelarska bratovščina. Sedež je imela v nakdanjem župnišču cerkve sv. Klementa na Rodinah pri Radovljici.

Kdaj se je pojavila prva zamisel o čebelarski bratovščini, ni znano, prav tako pa tudi ne prvotni namen organizacije. Poznejše razla-

Cerkev sv. Klementa na Rodinah, v kateri je bila oklicana in preklicana naša prva čebelarska organizacija.

ge o tem so bile pač prilagojene zagovorom ustanoviteljev pred gosposko. Organizatorji čebelarske bratovščine so namreč "spregledali" državni zakon, sprejet 17. avgusta 1771, 12. novembra 1773 pa natisnjen in poslan deželnim glavarstvom po vsej monarhiji. Zakon je med drugim izrecno prepovedal vse vrste bratovščin, ki so zbirale denar za cerkvene potrebe brez poprejšnje potrditve deželnega glavarstva, in sicer zaradi tega, ker je bilo možno na navadnih cerkvenih računih zbrati denar poneveriti. Kot določa odredba, mora ustanovitev vsake bratovščine dovoliti vladar, delovanje obstoječih pa pregledati in neustrezne razpustiti.

Od objave te odredbe naprej so po vsem cesarstvu začele delovati številne komisije, ki so množično razpuščale samostane in cerkvene redove, še zlasti pa bratovščine. Samo na Kranjskem, to je v vojvodini Kranjski, so pregledali delo 396 bratovščin in jih večino tudi razpustili. Ko je cesar Jožef drugi leta 1780 zavlada samostojno (prej je bil sovladar s svojo materjo Marijo Terezijo), je bila revizija cerkvenih in svetnih ustanov na vrhuncu. Najbolj vestno v vsej monarhiji so to delo brez dvoma opravljala gospostva na slovenskem ozemlju. Zakaj? V vseh deželah monarhije je oblastne in izvršilne naloge bolj ali manj opravljalo domače – narodno plemstvo, slovenskega plemstva pa od verskih vojn naprej skorajda ni bilo več. Vladalo nam je tuje plemstvo, ki je imelo kaj malo posluha za ljudske želje in potrebe. Iz vrst meščanstva na novo nastalo plemstvo je sicer bilo slovensko, vendar se v tem obdobju še ni veliko ukvarjalo z opravljanjem državnih poslov.

V takšnih političnih razmerah je bila ustanovljena rodinska čebelarska bratovščina. Organizator in pobudnik zanjo je bil rodinski beneficiat Jakob Neboiski, tudi sam čebelar. Pri ustanovitvi bratovščine so mu med drugim pomagali duhovnik in katehet Sigmund Auersperger, Matija Jelovšek in Anton Mulej, zadnja oba čebelarja. Pobudniki so leta 1781 do tedna pred veliko nočjo pridobili na območju od Mojstrane do Škofje Loke in od Bohinja do Tržiča 397 članov.

V Zg. Savski dolini sta bila organizatorja jeseniški župnik in beneficiat Feliks Adelman iz Koroške Bele. Člani so se delili v dve skupini. Na tiste, ki so bili pripravljeni plačevati letno članarino 18 krajcarjev, in na tiste, ki so na leto plačali le po 7 krajcarjev. Zadnjih je bilo

264 in so bili po vsej verjetnosti le neke vrste podporni člani. Doma so bili iz Rodin in okoliških vasi. Med njimi pa so bili v večini verjetno čebelarji s celotnega območja. Že pred vpisom je vsakdo zvedel za pravila in program bratovščine. Pravila so dobili v Radovljici, organizatorji pa so jih prilagodili svojim potrebam.

Dolžnosti članov sta bili:

– plačevati 18 oziroma 7 kr. "članarine" na leto,

– da se vsako leto na žegnansko oziroma belo nedeljo redno udeležujejo letne čebelarške slovesnosti v rodinski cerkvi.

Pravice so obsegale:

– član dobi vsako leto ob čebelarški slavnosti večjo ali manjšo svečo – odvisno od višine prispevka,

– za vse člane se bodo brale štiri svete maše na leto,

– vsak član lahko iz čebelarške bratovščine izstopi kadar koli hoče.

Za vse člane enako pa je veljal ukrep izključitve, če tri leta niso plačevali članarine.

Ker so pravila sporočali le ustno, je vprašanje, ali niso morda obsegala tudi členov o čebelarstvu in čebelarjenju.

Bratovščina je bila ustanovljena na veliko-nočno soboto, to je 14. aprila 1781. Ta dan so se organizatorji in nekateri člani pred mašo zbrali v cerkveni hiši na Rodinah ter ustanovili čebelarško bratovščino. Hkrati so dokončno sprejeli program za veliko čebelarško slavje, ki so ga vsako leto na belo nedeljo prirejali v

rodinski cerkvi. Vse to je še isti dan pri maši s prižnice oznanil beneficiat Nebois, ponovil pa ga je tudi prihodnji dan pri maši.

Rodilo se je prvo slovensko čebelarško društvo; imelo je svoj sedež, svoje vodstvo, popisane člane, pobrano članarino in svoja pravila. Vse, prav vse, kar mora imeti neko društvo tudi zdaj, da lahko obstaja kot društvo, vendar pri oblasteh ni bilo prijavljeno kot društvo. Zaradi tega so bili na novo ustanovljeni čebelarški bratovščini že ob ustanovitvi šteti dnevi obstoja. Če bi takrat, čeprav z zamudo, organizatorji na okrožnem uradu za Gorenjsko prijavili novo bratovščino in bi v svoja pravila vnesli le dodatek – če ga seveda že niso imeli – "ter skrbelo za razvoj in napredek čebelarstva", bi čebelarška organizacija obstala, in to ne glede na to, s čim bi se v resnici ukvarjala. Ne smemo pozabiti, kaj vse je cesarica Marija Terezija naredila za razvoj čebelarstva v svojih deželah. Ustanovila je državno čebelarško šolo /Janša/, ustanavljala pa je tudi kmetijske družbe – v Ljubljani leta 1767 – ki so skrbele tudi za pospeševanje čebelarstva. Da bi v avstrijskih deželah povzdignila in razširila čebelarstvo, je 8. aprila 1775 izdala celo čebelarški patent. Njen naslednik, cesar Jožef drugi pa je skušal narediti še več za kmetijstvo in s tem seveda tudi za čebelarstvo.

Kljub temu so se organizatorji čebelarške bratovščine odločili drugače in usoda bratovščine na Rodinah je bila dokončno zapečate-na.

(Nadaljevanje prihodnjič)

ZDRAVSTVENO VARSTVO ČEBEL NA 34. KONGRESU APIMONDIE

mag. MIRA JENKO-ROGELJ, mag. ALEŠ GREGORC in MAGDALENA VIDMAR

Delo 34. kongresa APIMONDIE v okviru komisije za bolezni čebel je bilo za veterinarje, ki smo se udeleževali razprav, zanimivo.

Že na začetnem plenarnem zasedanju so bila poudarjena poglobljena prizadevanja in nakazane smeri raziskovalnega dela na

področju bolezni čebel.

V ospredju zanimanja je bila problematika pojavljanja, diagnostike in zatiranja hude gnilobe čebelje zalege. Sem sodi tudi ugotavljanje spor *Bacillus larvae* v medu, o čemer je v zadnjih letih posredoval največ podatkov. Izumitelj te metode dr. Hansen iz

Propolis strga v poseben širok pladen.

Električni mehanizem njegovega kadilnika in posušene in razrezane rastline, ki jih uporablja pri dimljenju. Foto: J. Mihelič

čebele, saj jih zdravim le proti varozi, upam pa tudi, da se bo uredila prodaja medu. Ta je zadnje čase zelo negotova, pa tudi odkupne cene so za naš resnično kakovosten med iz kočevskih gozdov veliko prenižke. Škoda je, da takšnega medu Slovenci ne znamo bolj zavarovati, zlasti na zunanjih tr-

gih, saj bi na ta način zanj iztržili več, tega pa bi bili lahko deležni tudi čebelarji.

Slovenskim čebelarjem želim srečno in zdravo ter medeno novo leto 1996, pa tudi to, da bi bilo med nami čim manj takšnih čebelarjev, ki ne vedo drugega kot to, da čebela piči in med nosi!

Zgodovina slovenskega čebelarstva

PRVO SLOVENSKO ČEBELARSKO DRUŠTVO

Nadaljevanje
PAVEL ZALETEL

Verjetno je, da je blejski beneficiat Antonij Bassler, sicer stalni gost na Blejskem gradu, omenil rodinsko bratovščino bodisi blejskemu gospodu Jožefu Štefančiču, zakupniku in administratorju gospostva Bled, ali pa grajskemu pisarju Antonu Freybergerju. Ker je bil zakupnik Štefančič tedaj že dalj časa bolan (bolezni je podlegel 31. oktobra 1781), je bil po vsej verjetnosti grajski pisar tisti, ki je "podučil" gosta o kršitvah zakona ustanoviteljev čebelarске bratovščine. Bassler jim je verjetno tudi svetoval, kako naj se organizatorji rešijo iz zagate. Prekličejo naj ime čebelarška bratovščina in oznanijo, da je to le pobožna družba, ki bo zelo revni rodinski cerkvi pomagala s svečami. Težko je verjeti, da bi Basslerju tako svetoval Štefančič, saj je dobro poznal zakonodajo in je

imel tesne stike z organi oblasti od Briksna do Ljubljane.

Tako so se v kratkem tednu zgodile velike spremembe. Še v dnevih pred samim žegnanjem so vsi govorili le o čebelarjih in o čebelarški bratovščini, na belo nedeljo pa je slavnostni govornik, blejski beneficiat Bassler v nabito polni rodinski cerkvi povedal, "da čebelarška bratovščina ni čebelarška bratovščina, ampak le podporna bratovščina rodinski cerkvi".

Cerkveni del slovesnosti se je končal ob pokanju možnarjev. Množica se je usula iz cerkve in za seboj potegnila še vse tiste, ki so stali pred cerkvijo, saj v njej ni bilo prostora za vse. Reka ljudi, oblečenih v narodne noše, je drla proti travniku za vasjo, kjer je bil veseli del žegnanjske nedelje.

Slika gorenjske narodne noše

Ljudje zdaj niso točno vedeli, ali čebelarska bratovščina je ali je ni, kljub temu pa so se predali veselemu razpoloženju in se razšli šele pozno ponoči.

Toda novice o novi organizaciji so prišle na ušesa tudi okrožnemu glavarstvu za Gorenjsko. Že drugega maja so po vaseh okoli Rodin hodili oboroženi možje in spraševali vaščane o čebelarski bratovščini.

Popisovali so tudi člane nove organizacije. Ljudje so povečini molčali. Zavladala je skrb. Prebivalci Dezele še niso pozabili trde, pretrde roke gosposke v obdobju kmečkih nemirov. Oboroženci so komaj izvedeli za imena nekaterih organizatorjev. Zvedeli so tudi, da so člani bratovščine le iz radovljiške, blejske in kamenske gosposčine, kar pa seveda ni držalo. Okrožno glavarstvo za Gorenjsko je hitro ukrepalo. Že 10. maja je omenjenim gospostvom poslalo dopis z naročilom, da morajo v desetih dneh pisno odgovoriti na štiri vprašanja:

"1. Kako je tako imenovana čebelarska bratovščina organizirana glede na obveznosti članov?

2. Kje je njeno redno zbirališče?

3. Kje je pravzaprav nastala oziroma ali je bila zares ustanovljena v neki podružnični cerkvi radovljiške župnije v nedeljo po veliki noči in katere slovesnosti so ob tem potekale?

4. Ali je bil dogodek res predhodno najavljen, v kateri cerkvi in na čigavo pobudo?"

Kot prvo je odgovor poslalo kamensko gospostvo. Upravnik Pavel Trewer je 21. maja kratko in jedrnato poročal:

"1. Člani čebelarske bratovščine se delijo v dve skupini; na tiste, ki plačujejo letno 18 krajcarjev, in tiste, ki plačujejo le 7 kr. Za to pa dobijo prvi ob cerkvenih slovesnostih, ki jih prireja bratovščina, veliko svečo, drugi pa le majhno, vredno komaj 1 sold. Za vse člane pa se opravijo štiri maše na leto.

2. Bratovščina ima redno zbirališče v tako imenovanem župnišču v Rodinah, tam pa hranijo tudi bratovščinsko blagajno.

3. Omenjena bratovščina je nastala pri podružnični cerkvi radovljiške župnije sv. Klementa v Rodinah. V nedeljo po veliki noči so šli člani ob streljanju možnarjev prvič za procesijo in s prižganimi svečami v cerkev, kjer je bila slovesna maša s slavnostno pridigo.

4. Bratovščina je bila ustanovljena le pri podružnični cerkvi v Rodinah, in to 14. aprila, in je imela dovoljenje višjih oblasti."

Katera oblast naj bi to bila, ni omenil. Iz poročila je razvidno, da je bila čebelarska bratovščina v Rodinah ustanovljena 14. aprila 1781, 22. aprila pa je bilo v cerkvi le bratovščinsko slavlje. Takšno slavlje naj bi potem pripravili vsako leto na omenjeni praznik.

Teden dni pozneje, to je 28. maja, je odgovor poslalo blejsko gospostvo. Ta odgovor je bil veliko daljši od kamenskega, govoril pa je o vsem drugem, razen o tistem, po čemer je spraševal okrožni urad. V tem dopisu poročevalec administrator Štefančič že istoveti dan ustanovitve bratovščine s slavljem bratovščine ob žegnanski nedelji, kar je seveda napačno. Ker nihče od ustanoviteljev ni bil z Blejskega gradu niti se ni udeležil žegnanskega slavlja, poročevalec verjetno ni vedel o bratovščini nič ali vsaj ne veliko. Dopis z glavarstva pa ga je prisilil, da se je posvetil temu vprašanju. Podatke je dobil verjetno od Basslerja, a jih je

predelal v prid ustanoviteljem bratovščine. Zastavlja pa se vprašanje, zakaj vodstva bratovščine ni zdaj poučil, kako bi bilo bratovščino mogoče ohraniti. To bi tedaj še lahko dosegli. Iz dopisa glavarstvu je po eni strani čutili bolezen, ki ga je razjedala, po drugi pa nasprotovanje radovljiški gospodski in odpor do nje. Blejsko in radovljiško gospostvo sta bila v sporih že dolga desetletja. Vse to je odseval dopis, ki ga je Štefančič poslal glavarstvu.

Vsebina dopisa se glasi:

"Slavni c. kr. okrožni urad na Gorenjskem Na milostno odredbo okrožnega urada z datumom Ljubljana, 10., sprejeto 24. t. m. v zadevi novoustanovljene, t. i. čebelarske bratovščine v radovljiški župniji, ki mi je v tej

Sedež blejskega gospostva

zvezi zastavila štiri vprašanja, na katera naj bi odgovoril in ob njih poročal, moram posebno pokorno sporočiti, da župnija Radovljica, kot je znano, leži onstran toka Save v deželni sodniji radovljiškega gospostva in nad vsemi tja spadajočimi podružničnimi cerkvami ima le gospostvo Radovljica odvetniškogospoščiinske pravice in izvršbo. Zato je bila omenjena deželna sodnija in odvetniško gospodarstvo o vseh predhodnih zadevah le-tam sama najbolje poročala. Da pa bi pokorno zpolnil milostno nalogo slavnega c. kr. okrožnega urada, poročam glede štirih vprašanj to, kar mi je o omenjeni bratovščini preverjeno znanega in sicer:

Kot točka 4 mi ravno tako ni znano, kje se je izvršila predhodna najava in v kateri cerkvi ter na čigavo pobudo, a je verjeti, da se je to najavilo v Rodinah, zato se velja pozanimati v kakšnem bližnjem kraju.

Zatorej upam, da bo slavni c. kr. okrožni urad iz tega mojega pokornega poročila brez nadaljnega uvidel, da gospostvo Bled zato, ker v tej zadevi ni vložilo nobene prijave, ne podleže nikakršni odgovornosti: s tem se pokorno priporočam milosti, z datumom gospostvo Bled, 28. maja 1781.

Slavnega c. kr. okrožnega urada etc. etc., pokorni Jožef Štefančič m.p., tukajšnji administrator"

Iz dopisa je opaziti velikoo nadrejenost in podrejenost, značilno za odnose med posameznimi organi oblasti v tedanji monarhiji.

Zadnje poročilo je poslalo radovljiško gospostvo, in to šele 23. junija. Ta odgovor je bil tudi najdaljši.

Tudi to poročilo omenja nepravilno 22. april kot dan ustanovitve bratovščine. V njem je pomembna navedba, "... da ta čebelarska bratovščina, ki se hoče sedaj prikazati le kot cerkvena miloščina in pobožnost...". Torej je bil poročevalec seznanjen tako s prvotnim namenom bratovščine (če-

Sedež radovljiškega gospostva

belarstvo) kot spremenjenim (cerkvena miloščina in pobožnost). Omenja pa tudi: "... da naj bi se predhodno naznanilo izvršilo v omenjeni cerkvi v Rodinah in da naj bi za to duhovno dejavnost dobili tudi dovoljenje Njegove knežje milosti, škofa". Poročevalec ne omenja, kaj vse obsega to duhovno dejanje, ali samo cerkveni obred ali morda tudi ustanovitev čebelarske bratovščine, kar je seveda dvomljivo.

Okrožno glavarstvo za Gorenjsko pa ni čakalo na odgovore treh gospostev. Še istega dne, to je 10. maja, ko je poslalo dopise, je določilo zasliševalno komisijo. Sestav-

ljali so jo sodnik Ignac Novak ter prislednika (člana) Franc Magajner in Gašper Gollmayr.

Nekaj gradiva je komisija dobila že iz podatkov zasliševalcev, ki so 2. maja obiskali omenjene vasi. Prvič se je sestala 13. junija in zaslišala Matijo Muleja, starega 44 let, stanujočega v Poljčah, podložnika gospodstva Kamen. Odgovori zaslišanca so bili dvoumni in prav neverjetno je, da ga zasliševalci niso spregledali. Na vprašanje, ali ni bila v Rodinah nedavno ustanovljena nova bratovščina, je odgovoril, da ni bil zraven. Sicer je slišal, da je bila v nedeljo po veliki noči, to je na mošenjsko proščenje, v Rodinah ustanovljena nova bratovščina. Takoj nato je že govoril o tem, kako se je izmikal, ko sta ga gospod Nebois in gospod Jelovšek nagovarjala, naj se v bratovščino vpiše tudi on. Da bi se ju lažje odkrižal, jima je dejal, da je že vpisan. Ker ga v seznamu nista našla, jima je rekel, da denar raje zapije, kot da bi se vpisal. Če upoštevamo razmere v takratnem času, je kaj malo verjetno, da se je zaslišanec na ta način izognil vpisu v bratovščino, ki naj bi bila le cerkvena organizacija. Vsaj "prispevek" 7 krajcarjev bi verjetno plačal. Torej sta ga nagovarjala za vpis v vsaj deloma posvetno, to je čebelarstvo organizacijo. Zagovarjal se je tudi, češ da je slišal, kako so se ta dan pri duhovnikovi hiši v Rodinah zbrali ljudje in se nato kot procesija s prižganimi svečami podali v cerkev. Ob tem so streljali z možnarji. Streljanje je slišal tudi sam izpred svoje hiše. Na vprašanje, kje je pravzaprav nastala ta bratovščina in kakšne slavnosti

so pri tem potekale, je odgovoril, da ne ve drugega kot to, kar je slišal od ljudi, da je namreč duhovni gospod Nebois v Rodinah oznanil bratovščino. Ob katerih formalnostih in na čigavo pobudo, pa mu ni znano... Odgovor, da je beneficiat Nebois v Rodinah oznanil bratovščino, je potrdilo, da jo je lahko oklical samo pred zanikanjem na belo nedeljo. Še en dokaz, da je bila čebelarska bratovščina ustanovljena že prej, to je 14. aprila. Na zaslišanju je tudi povedal, da se bratovščina imenuje "čebelarska bratovščina". Razumljivo, če sta ga Nebois in Jelovšek nagovarjala, naj se vključi v bratovščino, sta mu morala povedati tudi to, kakšna je ta organizacija.

Komisija je v prihodnjih dneh poklicala na zaslihanje še tri podložnike radovljiške gosposke, in to vsakega posebej. Razen splošnih podatkov o žegnanskem slavu in višini "članarine", kar so že vedeli, niso izpraševalci izvedeli nič novega. Vsi trije pa so enotno trdili, da to ni nobena bratovščina, temveč le pomoč cerkvi pri osvetlitvi, kot so izvedeli pri pridigi pri maši na belo nedeljo. Kot je povedal zaslišanec Gregor Zupan, "je v rodinski cerkvi slišal obvestilo, da so iz Ljubljane dobili dovoljenje za slavnost in da bo v nedeljo po veliki noči imel pri procesiji vsak čebelar svojo svečo". Zaslišanec Andrej Lavrič pa je izjavil, da je procesija sicer potekala pod nazivom čebelarjev, vendar so vanjo lahko vstopili tudi drugi, če so bili pripravljeni kaj prispevati.

Torej se je vse dogajanje vrtelo okoli čebelarjev in njihove organizacije - čebelarske bratovščine.

LETNA ČLANARINA ZČDS ZA LETO 1996 JE 4.000 SIT

Članarino ZČDS plačajte skupaj z društveno članarino blagajniku vašega društva.
Ob plačilu članarine boste brezplačno prejeli 12-stranski barvni koledar.

ZČDS